

June 11, 1968
**Report by Gen. M. Spasov on Bulgarian State
Security Delegation Visit to Romania**

Citation:

"Report by Gen. M. Spasov on Bulgarian State Security Delegation Visit to Romania", June 11, 1968, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 1, Record 10, File 447. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group. <https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/110920>

Credits:

This document was made possible with support from Leon Levy Foundation

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

Строго секретно

Екз. № 1.КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
СЕКРЕТАРИАТ

ДО

ВХ. № 5464 от 11.6.1968 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИТЕТА ЗА ДС

ген.-лейтенант А.Солаков

Т У К

Д О К Л А Д

Относно пребиваването на делегация на КДС на НРБ в Социалистическа република Румъния и водените разговори с ръководството на Националния съвет за ДС на СРР

По покана на председателя на Националния съвет за държавна сигурност от 27.V до 1.VI.т.г. делегация на КДС в състаа: ръководител - първи зам.-председател на КДС др.Мирчо Спасов, и членове - н-к II у-ние КДС ген.-майор Григор Григоров, н-к VI у-ние КДС ген.-майор Борис Манов, зам.н-к IV у-ние КДС ген.-майор Цветко Баров и н-к I отдел при I у-ние КДС подполковник Трайко Петров, бе на посещение в Социалистическа република Румъния и води разговори с делегация на органите на Националния съвет за държавна сигурност на СРР. Румънската делегация се ръководеше от председателя на Националния съвет за държавна сигурност др.Мон Станеску. Членове на делегацията бяха: зам.-председател и началник на Главното разузнавателно управление генерал Дойкару, н-к на контраразузнавателното управление генерал Козму, н-к на оперативно-техническото управление полковник Диякунеску, н-к на управление за борба с антинародните елементи полковник Боршан, н-к на управление към Главното разузнавателно управление полковник Марку.

Нашата делегация проведе редица срещи и разговори с ръководството на Националния съвет за държавна сигурност и с ръководителите на подразделения в центъра и с окръжното управление в Брашов.

На първите две заседания ръководителите на двете делегации направиха изложения за политическата обстановка в нашите страни, за оперативната обстановка и за главните насоки и задачи от работата на

органи на държавна сигурност на двете страни.

В политическата част на своя доклад др.Станеску отбеляза, че през последната година Централният комитет на Румънската комунистическа партия е взел решение и провежда редица мероприятия за преустройство на работата на партийните и държавни органи в духа на IX партийен конгрес и последната национална партийна конференция. Във връзка с това той заяви, че икономическото положение на страната е добро. Плановете в промишлеността се изпълняват, селското стопанство е в добро състояние въпреки сушата, която е създавала редица трудности. Вземат се редица мерки за усиляване колективното ръководство във всички звена на партийния и държавен апарат, като едновременно се развива инициативата и отговорността на ръководителите. Извършената реорганизация на държавния апарат през настоящата година ще помогне значително за подобряване работата на държавните органи в центъра и по места.

ЦК на партията и правителството заедно с това са набелязали и редица мерки за укрепване и засилване отбраната на страната. Характерното тук е, че е взето решение Румъния сама да произвежда някои видове съвременен оръжие, тъй като, според обясненията на др.Станеску, Румъния не е получила и не може да разчита да получи достатъчно такова оръжие от социалистическите страни. Отбелязвайки принципите, от които се ръководи партията в провеждането на външната политика, др.Станеску подчерта категорично, че ЦК на РКП е за строго спазване принципа за невмешателство и независимост във взаимоотношенията между различните комунистически и работнически партии. С това именно той обясни и поведението на румънската делегация на съвещанието в Будапеща.

Др.Станеску, спирайки се на въпроса за работата на органите за държавна сигурност, отбеляза, че ЦК е взел решение да се засили контролът върху работата на органите за държавна сигурност от страна на партийните органи както в центъра, така и по места. За тази цел органите на ДС ще докладват и ще се отчитат за своята работа пред съответните партийни органи. Съгласно решение на ЦК, взето през настоящата година, Националният съвет за държавна сигурност е колективен орган, който обсъжда и решава всички основни въпроси колективно, като за работата на държавна сигурност е издаден специален указ, който определя тяхното положение и задачи. Характерното в работата на Националния съвет, състоящ се до 15 членове, е, че председателят на същия няма право на еднолично решение и в случаите, когато той не е съгласен с решението на болшинството от съвета, е длъжен да внася въпроса в ЦК, откъдето се дават указания.

На пленума на ЦК през настоящата година е бил разгледан въпроса за допуснатите извращения от органите на ДС и са били набелязани мерки за укрепване на социалистическата законност. Във връзка с това остро е бил критикуван бившият министър на вътрешните работи Ал. Драгич

Спирайки се на въпроса за работата на органите за държавна сигурност, др. Станеску подчерта, че ръководството на Националния съвет за държавна сигурност взема сериозни мерки за подобряване организацията и методите на работа на оперативния състав в центъра и по места. Важен въпрос, с който се занимават в момента, е прочистването на оперативния отчет. Във връзка с това др. Станеску заяви, че поради извращения в работата в оперативния отчет са се водили 7 милиона румънски граждани. За тази цел са издадени и ръководни документи. Заедно с това ръководството на държавна сигурност взема специални мерки за подобряване взаимодействието между поделенията на държавна сигурност. Вземат се мерки за подобряване контрола на работата върху централните и местни органи, като се изхожда от това, че най-малко един път в годината трябва да се проверява работата на всяко поделение. Дадено е право на оперативните работници по места да водят следствие, а следствените поделения по места са закрити. Засега е запазен само Следственият отдел в центъра, но румънските другари смятат, че по-късно могат и него да съкратят, като следствието ще се води от оперативните работници. Провеждат се и редица сериозни мерки за професионалната и военна подготовка на кадрите. Важното тук е, че се вземат мерки оперативните работници от техническите поделения да бъдат запознати с агентурно-оперативната работа.

След това др. Станеску направи кратка оценка на оперативната обстановка, като засегна отделните въпроси на разузнаването, контраразузнаването, борбата с антинародните елементи и въпросите на оперативната техника. Накрая той направи оценка на сътрудничеството между органите на КДС в НРБ и СРР и след като даде положителна оценка за сътрудничеството, изрази желание то да се развива и за в бъдеще. Постави някои основни въпроси, които да се имат предвид както по време на разговорите, така и в перспектива при изпълнение на съглашението между двата братски органи.

В нашето изложение по обстановката ние засегнахме и сътрудничеството ни с братските органи и особено с КГБ, също за китайските и албански престъпни прояви у нас и въпроса за нашето отношение към гражданите от братските социалистически страни на дълготрайно и временно пребиваване у нас. Поради това др. Станеску взе допълнително думата

и изложи техните взаимоотношения с братските органи по гражданите от братските страни, а за Китай и Албания нищо не каза.

Др. Станеску многократно благодари в своето изложение за материалите, получени от нашите органи по линия на координацията и помоли да предадем неговите благодарности лично на др. Солаков.

Членовете на нашата делегация водиха поотделно срещи и разговори по съответните линии с членовете на румънската делегация.

По разузнаването. По въпросите на разузнаването разговаряхме с другарите Дойкару и Марку.

По линия на политическото разузнаване най-активно работят срещу САЩ и НАТО. На второ място поставят Англия, Франция и ГФР и на трето Турция, Гърция и Испания. Резидентури имат и в редица други европейски, латино-американски и африкански страни. Работят и срещу Израел. Като най-тежка отчитат оперативната обстановка в САЩ, Англия, ГФР и Гърция, в които страни през последната година имат и сериозни провали. Поради груба провокация от Гърция са отзовали и посланика си. Оценките ни за политическото положение в главните капиталистически страни и за НАТО не се различават съществено, но се констатира, че имаме още по-големи възможности за обмен на политическа информация.

По линия на научно-техническото разузнаване работят сравнително отскоро, но вече имат някои добри резултати в ГФР, Франция, Австрия и Италия, за което са получили висока оценка от ЦК на РКП. Поставени им са задачи в областта на електрониката, химията и машиностроенето. По линия на НТР имат оперативни работници в 13 страни.

Контраразузнавателната им работа зад граница се занимава с обслужването, проникването, охраната на представителствата и емиграцията. По проникването работят в капиталистическите страни, в които имат резидентури. Във всички останали страни /капиталистически/ имат по един контраразузнавач, отговарящ за обслужването и охраната. В разработката на емиграцията са включени всички работници от представителствата на СРР зад граница. Най-добра е работата им по разработката на емиграцията и незадоволителна по проникването, където напоследък имат два тежки провала в ГФР и Белгия.

След нашето изложение обменихме мисли по редица оперативни въпроси като: връзката с агентурата в страни с тежък полицейски режим, проверката на агентурата, информационната работа, работата по чужденците, дезинформацията, базата за вербовка на агентура, легендировката на оперативните работници, заминаващи зад граница, и други.

По молба на др. Станеску, с него подробно разговаряхме за организацията на работата ни по чужденците, за окръжните служби на I у-ние КДС и за дезинформацията, без да засягаме АМ и политическото влияние.

По наша молба обещаха незабавно да ни изпратят интересувашите ни материали във връзка с НАТО.

По контраразузнаването. Проведохме разговори с н-ка на у-нието и неговите заместници.

По определените въпроси началникът на управлението генерал Козм направи кратко изложение както по целите, намеренията и методите на работа на противника, така и по задачите, организацията и методите на работа на контраразузнаването. Характерното е, че противникът продължава активно да използва за подривна дейност официалните дипломатически представителства. Главното обаче в неговата агентурно-оперативна работа от позициите на тези представителства е създаването на контакти изучаване и до известно степен обработване и предаване интересувашите го румънски граждани на своите центрове, когато последните пребивават зад граница. Според данните, с които разполагат румънските другари, противниковите разузнавания, главно САЩ, Англия, ГФР и Франция, използват все по-активно временно пребиваващите свои граждани на румънска територия за водене на подривна дейност. Във връзка с това румънските другари особено силно чувствуват противника по линия на търговците от капиталистически страни, чието число през последната година в Румъния е достигнало до 22 000. В методите на обработка и вербовка се използват роднински и приятелски връзки, националистически настроения в известни случаи и всичко това се съчетава с даване в подходяща форма на пари и разни скъпи подаръци.

Противниковите разузнавания в последно време засилиха своята подривна дейност и по линия на временно пребиваващите румънски граждани в капиталистически страни. Числото на последните през миналата година е достигнало 200 000. Румънските другари разполагат с редица данни, от които се вижда, че американското, английското, френското и някои други разузнавания работят активно по румънските граждани, пребиваващи зад граница, с цел да ги използват за подривна дейност против СРР. Само през миналата година американското разузнаване се е опитало да създаде контакти и съответно да окаже влияние на около 750 румънски граждани в ГФР, Австрия и някои други страни на Европа.

Изхождайки от задачите, които стоят пред органите на ДС, румънските другари водят активна борба срещу империалистическите разузнавания, на първо място САЩ, Англия, ГФР, Франция, Турция и Гърция. Стремят се да внасят по-голяма целенасоченост в работата, като съсредоточават усилията си главно по разузнавачите, прикрити в посолствата, и

по тези, които идват по различни поводи в страната. Във връзка с това постигнати са и някои успехи. През миналата година са реализирали дела /някои чужденци са осъдени, други изгонени, трети компрометирани и пр./ Голяма трудност румънските другари обаче срещат при извършване на документацията /оперативна и юридическа/ на престъпната дейност на обектите и в тази насока проявиха интерес към нашия опит. Характерното е, че в изводите си за използване на ВН и техниката както по разузнавачите, прикрити в посолствата, така и по тези, които идват по линия на временно пребиваващите чужденци, те са стигнали до същите изводи както и ние и в тази насока вземат мерки за подобряване използването на ВН и техниката. Работи се по вербовка на чужденци с оглед проникване в разузнавателните центрове на противника. Най-главният въпрос сега за тях е проверката на тази агентура.

Изхождайки от анализа на данните за противника, румънските другари вземат сериозни мерки за подобряване на контраразузнавателната работа по румънските граждани, пребиваващи зад граница, като се стремят да провеждат профилактична и друга работа с оглед предпазването им от намеренията на противника и заедно с това да провеждат активни мероприятия срещу него.

В разговорите другарите изразиха желание за още по-активно сътрудничество между нашите органи, за срещи на равнището на началник управления и началници отдели по търговците от капиталистическите страни, по немско разузнаване и по временно пребиваващите наши граждани в капиталистически страни. По всички гореизложени въпроси от наша страна бе разказано накратко както за противника, така и за нашия опит в борбата срещу него, като се изрази също така желание за укрепване и развитие на сътрудничеството и провеждане срещи на равнището на началници на управления и началници на отдели.

По борбата с антинародните елементи. Води се от отделно у-ние, което провежда агентурно-оперативни мероприятия сред вражеските елементи в страната. Занимава се с членовете на бившата партия на легионерите, на които румънските другари обръщат изключително голямо внимание. Общият брой на легионерите е около сто хиляди, от които след внимателна преценка на оперативен отчет водят около 25 хиляди души.

Активно работят по онези от тях, за които има достатъчно основание, че се занимават с вражеска дейност.

Органите на националната сигурност разполагат с данни, че легионерите поддържат тесни контакти с легионерските организации зад граница и получават указания за провеждане на подривна дейност. Съвместно с разузнавателното управление провеждат мероприятия по задграничните легионерски центрове.